

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

2023-06-21 Nr. NV-1528

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP- 23-879 TAIS-23-8187 (2)		DĖL SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne	Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2023-06-20	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Poreikį patikslinti įstatymo projektą rengėjai **grindžia siekiu skatinti aukštos kvalifikacijos darbuotojų iš ne Europos Sąjungos (toliau – ES) šalių pritraukimą ir išlaikymą, sprendžiant sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo kartu su jais atvykusiems sutuoktiniams ir registruotiems partneriams problemą.** Aukštos kvalifikacijos specialistai, darbuotojai atvykę pagal investicijų sutartį, įmonės sudaryta su Vyriausybės įgaliota institucija, tyrėjai ir leidimus nuolat gyventi Lietuvoje turintys užsieniečiai gali iš karto atsivežti ir šeimos narius, tačiau dalis jų neturi galimybių drausti ar būti draudžiamais privalomuoju sveikatos draudimu. Migracijos departamento duomenimis 2023 metais Lietuvoje yra 8172 santuokos arba registruotos partnerystės pagrindu atvykę užsieniečiai.

2022 m. VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ atlikta įmonių apklausa parodė, kad sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas pilnamečiams šeimos nariams yra vienas iš svarbiausių sėkmingą aukštos kvalifikacijos specialistų pritraukimą ir išlaikymą Lietuvoje lemiančių veiksnių. Nurodoma, kad kas penkta apklausos metu kalbinta tiesioginių užsienio investicijų įmonė jau susidūrė su specialistų išvykimu iš Lietuvos dėl sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo jų sutuoktiniams ar registruotiems partneriams (teigiama, kad 50 proc. atvykusiųjų sutuoktinių ir registruotų partnerių, ne ES piliečių, negauna reikalingų sveikatos priežiūros paslaugų Lietuvoje ir prognozuojama, kad 20 proc. aukštos kvalifikacijos darbuotojų gali pasitraukti iš Lietuvos, jei ši problema nebus išspręsta). Privatus sveikatos draudimas neužtikrina reikalingiausių sveikatos priežiūros paslaugų ir vaistų bei medicinos pagalbos priemonių išlaidų kompensavimo.

Rengėjai taip pat nurodo, kad nors paskutinius porą metų dėl geopolitinės situacijos ir karo Ukrainoje aukštos kvalifikacijos specialistų skaičius yra išaugęs apie dešimt kartų (daugiausiai – dėl Baltarusijos pilietybę turinčių asmenų migracijos), tačiau išlaikomų aukštos kvalifikacijos specialistų skaičius vis dar išlieka palyginti mažas (Lietuva yra 24 vietoje iš 27 ES valstybių narių), o stebimas augimas vis dar nėra pakankamas norint pasiekti Nacionaliniame pažangos plane nustatytus tikslus (17 proc. reikšmei pasiekti iki 2030 m. į pažangiųjų technologijų gamybos ir žinioms imlių paslaugų sektorių reikėtų pritraukti apie 36,8 tūkst. darbuotojų).

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma nuo 2024-01-01 į **privalomuoju sveikatos draudimų draudžiamų asmenų grupę įtraukti:**

- ✓ leidimus laikinai gyventi gavusius Lietuvos Respublikos piliečių, užsieniečių, nuolat gyvenančių Lietuvoje, ir užsieniečių, turinčių teisę laikinai gyventi Lietuvoje ir draudžiamų PSD sutuoktinius ar asmenis turinčius registruotos partnerystės sutartį.
- ✓ nepilnamečius šeimos narius, jeigu jie atvyko pas leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje turinčius užsieniečius ir gavo leidimą laikinai gyventi šalyje arba Sąjungos piliečio šeimos nario leidimo gyventi šalyje kortelę.

Nurodoma, kad **įmokoms už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų.** (preliminariai skaičiuojama, kad 2024 m. lėšų poreikis asmenims, kurie atitiks Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodytus pagrindus ir bus draudžiami valstybės biudžeto lėšomis, pvz, besilaukiančios moterys, vienas iš tėvų, auginantis vaiką iki 8 metų arba du ir daugiau nepilnamečių vaikų, neįgalieji, galėtų sudaryti nuo 673 tūkst. iki 1 255 tūkst. eurų, 2025 m. – nuo 914 tūkst. iki 1 704 tūkst. eurų, taip pat nurodoma, kad papildomai lėšų gali reikėti ir draudžiant valstybės lėšomis nedirbančius, darbo ieškančius asmenis, užsiregistravusius Užimtumo tarnyboje (2024 m. – nuo 1 663 tūkst. iki 1 745 tūkst. eurų, 2025 m. – nuo 2 258 tūkst. iki 2 370 tūkst. eurų).

Pasiūlytos priemonės prisidėtų prie įvardintos problemos sprendimo, nurodoma, kad papildomai sprendžiant šią problemą ir valdant riziką, kad dalis sutuoktinių ar partnerių gali susidurti su sunkumais integruotis į darbo rinką, pasitelkiamos ir papildomos priemonės (lietuvių kalbos kursai, kt. integracinės priemonės). Taip pat rengėjai nurodo,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

kad nors pagrindinis tikslas yra pritraukti ir išlaikyti daugiau aukštos kvalifikacijos darbuotojų, tačiau, kadangi su panašiomis problemomis susiduria ir kitos asmenų grupės, siūloma suvienodinti visų į Lietuvą atvykstančių sutuoktinių ar registruotų partnerių teisinę padėtį tam, kad būtų išvengta užsieniečių diskriminavimo pagal tai, pas kokį asmenį šeimos susijungimo pagrindu jie yra atvykę. Įstatymo projektu siekiama, kad šios panašios asmenų grupės turėtų vienodas galimybes dalyvauti PSD sistemoje ir jiems būtų užtikrintas toks pats sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas.

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Valstybinės ligonių kasos informacinės sistemos jau šiuo metu yra pritaikytos duomenų perdavimui, reikėtų tik minimalių techninių papildymų. Reikiamus duomenis Valstybinė ligonių kasa galėtų gauti iš Migracijos departamento informacinės sistemos (toliau – MIGRIS). Nurodoma, kad siekiant užtikrinti sklandų duomenų perdavimą MIGRIS būtų reikalingi tam tikri MIGRIS plėtros darbai (kainuotų iki 45 tūkst. eurų) bei poreikis papildomos darbo vietos sukūrimui (3 tūkst. eurų) ir išlaikymui (apie 18 tūkst. eurų per metus), nes šiuo metu informacija apie užsieniečių, kurie leidimą gyventi gauna ne šeimos susijungimo, o kitu pagrindu (pvz., studijų), šeimos narius nėra renkama ir tvarkoma Gyventojų registre ar Užsieniečių registre. Tam tikrus techninius pakeitimus reikės atlikti ir SODRAI.

STEBĖSENA

Praėjus metams po teisės akto įsigaliojimo, VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ numato atlikti apklausą, siekiant įvertinti, ar Įstatymo projektu atlikti pakeitimai kuria pokytį, kurio siekiama.

TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMAS

Projektas derintas su Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Teisingumo ministerija (be pastabų), Vidaus reikalų ministerija, Užsienio reikalų ministerija (be pastabų), Migracijos departamentu, Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Specialiųjų tyrimų tarnyba (be pastabų).

Projektas patikslintas pagal Vidaus reikalų ministerijos pastabas. Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinė ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Finansų ministerijos, Migracijos departamento, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos **pastabos suderintos darbo tvarka**.

Projektas svarstytas Tarpinstituciniame pasitarime, kurio metu esminių pasiūlymų ir pastabų nebuvo gauta (pateiktas patikslintas ir papildytas po Tarpinstitucinio pasitarimo Projekto aiškinamasis raštas).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Eglė Neciunskienė

Socialinės politikos grupės vadovė